

تحلیل و ارزیابی واقعیت‌های سیاسی یا حاشیه‌پردازی دست و پا شکسته؟ سلاطینی که رنگ ناسیونالیسم خاندانی را برجین تاریخ ملی پاشیده‌اند رسم نخبه‌گشی و جنگ نخبگان بمثابة میدانگاه عملیات استخباراتی

گره زدن کشمکش‌های داخلی با گُش‌ها و واکنش‌های وحشتبار
چگونگی عملکردهای بدون کفاره سلاطین و خوانین درکشور
گستاخی‌ها و خود فریبی‌هایی که بابت‌آل منجرگردید
بازی‌های دوگانه و عملکردهای جدا جدا از هم

مفهوم سنتی علم سیاست، بمثابة علم بررسی دولت یا حکومت دیگر مناسب پنداشته نمیشود. این مفهوم بشکلی از اشکال بقانون‌گرایی و دقت‌ظاهری بیش از سایر عوامل دیگر تأکید بعمل می‌آورد. در علم سیاست، مدت‌ها هدف دانشمندان این بوده است که بتوانند سیاست را طبقه‌بندی و تیپ‌شناسی نمایند. چرا کاین دسته‌بندی نظام‌های سیاسی تاکنون بگونه واضح و صریح صورت نگرفته است. این امر بویژه در رشته‌های سیاست تطبیقی و روابط بین‌الملل در علم سیاست اهمیت بسیاری یابد. اما در علم سیاست مدتها هدف دانشمندان این بوده است که بتوانند سیاست را طبقه‌بندی نمایند. چرا کاین دسته‌بندی نظام‌های سیاسی تاکنون بگونه واضح و صریح صورت نگرفته است. این امر بویژه در رشته‌های سیاست تطبیقی و روابط بین‌المللی در علم سیاست اهمیت بسیاری یابد. در بدو امر معرفی نوعی از حکومت آسان بنظر می‌رسد، چراکه تمام انواع حکومت‌ها شکل‌های رسمی دارند. واقعیت دیگر اینکه تعداد بسیار از نظام‌های سیاسی از جنبش‌های سیاسی - اجتماعی نشأت نموده‌اند، اما زمانی کاین جنبش‌ها بقدرت رسیده و حاکمیت سیاسی را متصرف گردیده‌اند، احزاب مشارکت‌جسته در آن جنبش‌ها، خود را با توجه به نام آن جنبش نامگذاری کرده‌اند و بسیاری از اینها ممکن از نظرایدنولوژی سیاسی نظریاتی یکسان یا مشابه داشته باشند. تجربه‌ای کاین جنبش‌ها پس از رسیدن بقدرت از خود بجا گذاشته‌اند و اصرار شدید آنها بمنظور تشکیل یک حکومت منحصر بفرد میتواند سبب گردد تا آنها خودشان را گونه‌ای خاص وجدیدی از حکومت در نظر بگیرند.

بهمگان واضح و مبرهن می‌باشد که بویژه در امتداد نیم‌سده پستین، آتش‌درگیری‌های مسلحانه در اراضی متعلق بکشور عزیز ما شعله‌ور بوده و قربانی‌ها و ویرانی‌های بیشماری را ببار آورد. بمنظور تجزیه و تحلیل همه‌جانبه چگونگی اقدامات مسلحانه، درک وقایع پیشینه درکشور از اهمیت منحصر بفردی برخوردار می‌باشد، چه بمنظور وضاحت بیشتر قضایا بایست شرایط و عوامل مؤثر بر تحولات سیاسی داخلی، منافع نخبگان درکشور، رویکردها و عملکردهای کشورهای منطقه و جهان را که بنحوی از انحاء از منافع و علاقمندی‌های همیشگی درکشور عزیز ما بر خوردار می‌باشند، مورد تدقیق و مطالعه قرار داد. اما خاطر نشان می‌گردد که ساختار اجتماع افغانی و بویژه نبود و فقدان نهادهای سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی وبدون درک روشن از همه‌ی آنها، اصلن از ارزیابی واقعی و منطبق با واقعیت روندهای یادشده نمی‌توان سخنی بزبان آورد. تاریخ جامعه افغانی، بویژه در نیم‌سده پستین نشاندنده این واقعیت مسلم و انکار ناپذیری باشد که نیروها و قوت‌های داخلی کشور عزیز ما با در نظر داشت واقعیت‌های سیاسی موجود، در برنامه‌های مورد نظر از جایگاه ثابتی برخوردار نبودند. تجربه تحولات سیاسی - اجتماعی درکشور ما نشاندنده این واقعیت می‌باشد که سیاستمداران بانفوذ و شناخته شده در بسا از مسایل مطرح، به جهت گیری‌ها و طرز تفکر حزبی خویش بگونه جدی آن پابند نبوده و بمرور زمان و تحت عناوین گونه‌گونه به تغییر دیدگاه‌های سیاسی شان مبادرت ورزیده و بگروه‌های مخالف می‌پیوندند. شخصیت‌های سیاسی کشور که نقش مهم و برجسته‌ای در انتخابات ریاست جمهوری، در رهبری و اكمال روند‌های یادشده و متعاقب آن در امر سازماندهی و تشکیل حاکمیت‌های سیاسی و تقسیم قدرت درکشور داشتند، بگونه غیر قابل باوری بمنظور دستیابی به منافع سیاسی، تغییر جهت داده و مواضع قبلی شان را تعویض نمودند، وضعیت اینچنینی در امتداد تاریخ کشور ما بویژه بامؤثر

بربنیاد حقایق یادشده با جرأت می توان ادعا نمود تا زمانی که قوانین مدنی در کشور از قوه بفعل میدل نگردیده وضو بط مطرح در جامعه موجود نباشد، از چگونگی سیرو تکامل روند های سیاسی - اجتماعی اصلن نمی تواند سخنی در میان باشد. با وجود آنکه در مجموع در فرآیند های موجود و با در نظر داشت شرایط زمانی و مکانی، شخصیت های سیاسی نیز متحول گردیده و دستخوش تغییراتی گردیده و همچنان برخی دیگر از بازیکنان سیاسی که در کشورهای غربی به کسب تخصص پرداخته و تحصیلات شان را باتمام رسانیده اند، با خصوصیات و چگونگی نظام سیاسی این کشورها بهتر آشنایی بهم می رسانند، در نتیجه با برگشت بزادگاه شان و با سهمگیری در امور مر بوط آنهم بمثابه بازیگران مطرح، در عرصه سیاسی ناگزیرند ویژگی های پذیرفته شده بازی را فرأ گیرند، در چنین وضعیتی بوضاحت بمشاهده می رسد که جولانگاه توسعه و ایجاد تغییرات در مواردی برای شان محدود می باشد. واقعیت های یادشده دارای سطوح دوگانه ای می باشد. از یکجانب بمثابه عامل قابل پیشبینی برای کنش بازیگران سیاسی بر مبنای خاستگاه قبیلوی، قومی و اعتقادی آنها عمل نموده و از جانب دیگر، مؤثریت و تأثیرگذاری را بگونه ای محدود می نماید.

تاریخ سیاسی بمفهوم وسیع کلمه، نشاندهنده این واقعیت می باشد که بازیگران خارجی، چه در دوره استعمارکهن بریتانیا، چه در مدت زمان موجودیت نظامیان اتحاد شوروی و چه حضور ایالات متحده وهم پیمانانش بگونه تمام عیاری در سرزمین و اراضی کشورما باهداف تعیین شده شان نایل نگردیده و با شکست و عدم مؤفقت مواجه گردیدند. کشورهای یادشده با برخورداری از منابع عظیم مادی و تخنیکی، در امر تأمین امنیت و ثبات در کشورما کوتاه آمدند. بگونه کلی با صراحت می توان اقدامات آنها را بمنظور ایجاد و برپایی ساختارهای دولتی چنین خلاصه نمود: با رهایی از شریک دولت وابسته و بی ثبات، وضعیت و اوضاع عمومی کشور را در حالت و وضعیت نیمه بحرانی حفظ نموده که در اینمورد می توان از فروپاشی نظام سیاسی در کشور بویژه پس از فراخواندن نظامیان امریکایی بکشور شان و بقدرت رسیدن "طالب"ها یادهانی بعمل آورد. با هزینه نمودن میلیاردها دالر، ایالات متحده و هم پیمانانش نتوانستند یا اصلن نخواستند نیروها و گرو های مخالف دولت افغانستان را نابود نمایند. بر مبنای اظهارنظرهای نخبگان کشورما و شماری از کارشناسان خارجی، در شرایط و وضعیت کنونی با در نظر داشت هزینه های هنگفت میلیارد دلری، بربنیاد دلایل آشکار و عوامل گونه گونه ای به کاهش نفوذ و اثرگذاری اسلام آباد در قضایای کشورما منجر نگردید. ایالات متحده و هم پیمانانش، بویژه پس از فراخواندن نظامیان خارجی به کشورهای شان اصلن قادر بسازماندهی و شکل دادن ساختار اقتصادی - اجتماعی و نظامی - سیاسی داخلی با ثبات و پایدار در داخل قلمرو و اراضی متعلق بکشورما نگردیدند. در شرایط و وضعیت کنونی نیز بخش قابل توجهی از هزینه های هنگفت امنیتی و حفظ نیروهای مسلح کشور و حتا بودجه عمومی کشور بربنیاد کمک های واشنگتن و سایر کشورهای غربی استوار است که نا کارآمدی چنین سیاستی بهمگان واضح و آشکار گردیده است.

در نهایت امر، با تجزیه و تحلیل دقیق اوضاع و احوال کنونی کشور باین نتیجه نایل خواهیم گردید که بازیگران خار جی چنانچه پیشبینی می گردید، درمورد ثبات وضعیت واستقرار صلح دوامدار، هیچیک از گروهای سیاسی به مخا لفان سیاسی شان اصلن اجازه نظارت اوضاع کشور را بگونه کاملی قایل نخواهند گردید، چه، وضعیت اینچنینی، قبل از همه بامنیت فزینی آنها مربوط می شود.

در کشور عزیزما هرکدام از گروهای سیاسی و دسته بندی های مسلح بربنیاد مشخصات و ویژگی های قبیلوی، قو می ومذهبی شکل گرفته و وارد میدان بازی گردیده اند که بدون سبک و سنگین نمودن نقش هرکدام از آنها، اصلن تعیین دورنمای دگرگونی های سیاسی - اجتماعی و بررسی تحولات احتمالی کشور دچار لنگش خواهد گردید. هر کدام از گروهای یادشده بشکلس از اشکال و بنحوی از انحاء از حمایت ها و پشتیبانی های خارجی برخوردارند که بخو دی خود برونند های سیاسی واجتماعی کشورما مؤثر و تأثیرگذار خواهند بود.

قابل یادهانی پنداشته می شود که توافقتنامه سال ۲۰۲۰ میان "طالب"ها و ایالات متحده، در تثبیت وضعیت عمو می کشور مؤثر واقع نگردیده و در انجام اقدامات مسلحانه سایر گروهای مسلح نیز کاهشی بعمل نیامده، بلکه بیش از هر زمان دیگر، افزایش حاصل نمود.

وضعیت اینچنینی عملن باثبات رسانید که هیچگونه توافقتنامه صلح اصلن در درازمدت در کشور مؤثر نخواهد بود. بخاطرما باشد که علاوه بردسته بندی های مسلح "طالب"ها، دهها گروه رادیکال در داخل کشور عملن حضور دارند که بدون در نظر داشت منافع و مصالح آنها و حمایه کننده های خارجی آنها، تصویر و شمایل روند صلح و چگونگی حفظ امنیت در سرزمین کشورما بگونه مغشوشی ظاهر گردیده و درهاله ای از ابهام قرار گرفته که خطر تداوم بحران

در کشور را نیز می توان پیشبینی نمود.

فراخواندن ناگهانی و آشفته نظامیان امریکایی از کشور ما بگونه ای منجر به تغییر وضعیت نظامی - سیاسی گردید که قبل از همه و بگونه مشهودی به حضور خارجی ها و کمک های نظامی اقتصادی آنها ارتباط داشت. بسیاری ها هم چنین می پندارند که نفوذ و رقابت حاکمیت های جهانی و منطقوی در کشور ما افزایش حاصل خواهد نمود. اما همچنان می توان چنین اقامه دعوا نمود که ممکن طرح و در عین زمان اجرای عملی برخی اقدامات توسط یکی یا گروهی از کشورهای، اسباب واکنش های غیرقابل پیشبینی سایر دولت ها را نیز فراهم نماید.

از یاد ما نرود که وضعیت بشری در کشور عزیز ما قابل اندیشه و تشویش می باشد، بنابراین ارائه کمک های بشر دوستانه به شهروندان کشور ما باید مورد توجه جدی و همه جانبه کشورها و سازمان های مربوطه جهانی قرار گرفته و در مورد آن توجه جدی معطوف گردد.

کمیساریای عالی پناهندگان سازمان ملل چنین می پندارد که از زمان بقدرت رسیدن "طالب" ها در کشور، بیش از ۱،۶ میلیون تن از شهروندان کشور از سرزمین شان فرار نموده اند. در اوایل سال ۲۰۰۰ خورشیدی، بگونه مجموعی بتعداد ۴،۵ میلیون تن از شهروندان کشور در ایران و بتعداد ۳،۷ میلیون تن هم در پاکستان بمتابۀ پناهنده ثبت گردیده اند.

با اعطای ویژه های بشر دوستانه و اقدامات و تلاش هایی بمنظور اتحاد مجدد خانواده ها، ایجاد تسهیلات بمنظور تداوم تحصیلات برای بانوان کشور، بایست راهها و وسایل مشخصی جستجو گردد و همچنان با افرادی که بدنبال حمایت می باشند، اجازه داده شود تا با خیال راحت، کشور را ترک نمایند.

در مورد چگونگی زندگی و تداوم حیات در کشور عزیز ما بایست علاوه نمود که بهبود وضعیت بمفهوم عام کلمه، در کشور قابل مشاهده نبوده و تعداد بیشماری از شهروندان کشور حتا قبل از بقدرت رسیدن "طالب" ها، کشور را ترک نموده و بدلائل مختلفی اصلن نمی توانند بکشور میهن پدری شان برگردند. در مورد پناهجویان افغان باید توسط مجامع بین المللی و سازمان های مربوطه، اقدامات ویژه ای از قوه بفعول مبدل گردد.

از جانب دیگر، سازمان صحتی جهان و دفتر مبارزه با مواد مخدر و جنایت های سازمان یافته سازمان ملل تصمیم اتخاذ نمود تا بمنظور صحت یابی ناشی از موارد گفته آمده، مبلغ ۱۰ میلیون یورو از جانب اتحادیه اروپا بمنظور معاونت در زمینه مربوط بافغانستان ارائه گردد.

کاردار اتحادیه اروپا در کشور ما، در بیانیه منتشره یادآور شد که اتحادیه نامبرده بمنظور حفظ صحت و سلامت شهروندان افغانستان مصمم می باشد تا با عواقب غیر قابل قبول بیماری های روانی و اختلالات ناشی از مصرف مواد مخدر مبارزه نموده و از ادغام مجدد آنها در اجتماع حمایه و پشتیبانی می نماید. بر همین بنیاد، اتحادیه اروپا بدنبال افزایش کمک ها و معاونت های شان به شهروندان افغانستان می باشد.

قابل یاددهانی پنداشته می شود که حمایت های اتحادیه اروپا بمنظور تسهیل دسترسی بسلامت روانی، رفع عواقب اعتیاد بمواد مخدر و ارائه حمایت های لازم برای دستگیری گروه های آسیب پذیر در کشور عزیز ما افغانستان پنداشته می شود.

بر بنیاد خبرها منتشر شده در وسایل دستجمعی، در امتداد ماه های پسین شاهد بدرفتاری، تعقیب و بازداشت شهروندان کشور در پاکستان می باشیم. مدتی قبل، قونسل افغانستان در کراچی اظهار نمود که کم از کم بتعداد ۵۰۰ تن از شهروندان کشور با وجود در دست داشتن مدارک قانونی لازم در پاکستان، بازداشت شده اند. شهروندان کشور توسط نیرو های امنیتی پاکستان مورد انواع خشونت ها قرار می گیرند. نامبرده همچنان متذکر گردیده یادآور شد که پولیس پاکستان، پناهندگان افغان در آن کشور را توقیف نموده و از آنها رشوه تقاضا می نمایند. اگر از پرداخت هزینه مورد نظرا ب و رزند، بدون اندکترین مشکلی، بازداشت می گردند.

سرفراز بوگتی وزیر داخلۀ پاکستان یادآور شد که بتعداد ۱،۷ میلیون تن از افغان ها بگونه غیرقانونی در پاکستان موجود می باشند.

بر بنیاد گزارش های منتشر شده توسط کمیساری عالی سازمان ملل در مورد پناهندگان، بتعداد ۲،۱۸ میلیون تن از شهروندان افغانستان در پاکستان بمتابۀ مهاجر موجود می باشند.

با کمال تأسف که معضلات و مشکلات شهروندان کشور روزتاروز وسعت حاصل نموده و افق روشنی در تونل تیره و تاریک موجود در کشور تا هنوز بمشاهده نمی رسد.

یکشنبه ۷ ماه عقرب سال ۱۴۰۲ خورشیدی برابر با ۲۹ ماه اکتوبر سال ۲۰۲۳ ترسای